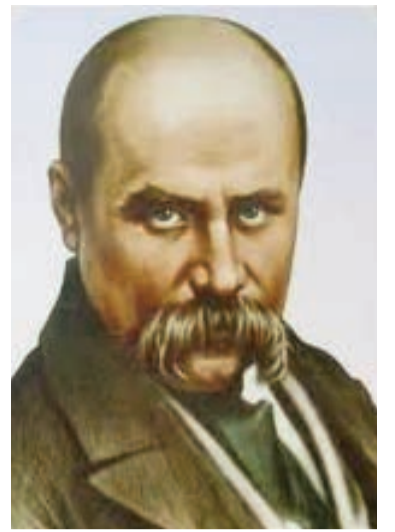
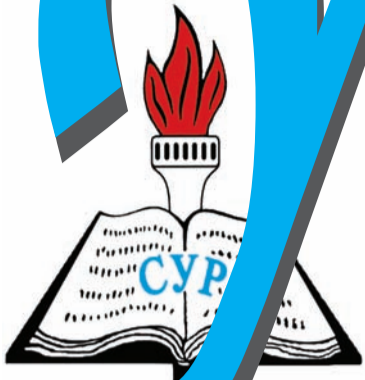


# Український ВІСНИК



М. Улевіцький

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXI. № 17-18 (вересень) 2014



Яблука допіли,  
яблука червоні!  
Ми з тобою йдемо  
стежкою в саду.

Максим Рильський

## Прочитайте:

- ❖ Робоча поїздка Посла України в Румунії Теофіла Бауера до Сігету Мармацієй
- ❖ Український депутат Іван Марочко на Мараморощині
- ❖ Тарас Шевченко: «САУЛ» – обличчя, яке жахає...
- ❖ «Співжиття» – 21-ий випуск буковинського фестивалю співдуховності
- ❖ Буковинські трафунки
- ❖ Нова зустріч у Мілішівцях
- ❖ Коли засідання – не пуста балаканина
- ❖ Усікнення Голови Святого пророка й Хрестителя Господнього Івана

## Ратифікація Парламентом України та Європейським Парламентом Угоди про Асоціацію України та ЄС

Від імені української громади в Румунії, а також від власного імені, хочу привітати ратифікацію 16 вересня цього року Українським Парламентом і пленарним засіданням Європарламенту Угоди про Асоціацію між ЄС і Україною, в тому числі Угоди поглибленої та всебічної вільної торгівлі, а також привітати рішення Києва, який вирішив зробити цей важливий крок для європейського майбутнього України.

Почавши процедуру ратифікації в обох законодавчих палатах в той же день і в той же час, був виявлений потужний сигнал солідарності, узгодженості та взаємної заангажованості, як в Києві, так і в Страсбурзі, посилений остаточним залученням України до європейських цінностей та принципів.

Голосування українських та європейських депутатів посилює проєвропейський вибір народу, який вільно його проголосив, і який в сьогоднішньому складному геополітичному контексті змушений боротися, щоб захистити суверенітет і територіальну цілісність своєї країни. Підтримка, яку Європейський союз надасть Україні, створить міцну основу, необхідну для реалізації інституційних реформ, щоб забезпечити довгострокову стабільність та економічний розвиток.

Я сподіваюся, що Парламенти інших країн-членів ЄС ратифікують якомога швидше Угоду про асоціацію, відкриваючи нові можливості для зміцнення політичного діалогу та співробітництва у ключових для обох сторін галузях.

17 вересня 2014 р.

Депутат Іван МАРОЧКО

## Робоча поїздка Посла України в Румунії Теофіла Бауера до м. Сігету Мармацієй (повіт Марамуреш, Румунія)

У період 14-15 вересня 2014 р. Посол Теофіл Бауер здійснив робочу поїздку до м. Сігету Мармацієй, в рамках якої взяв участь у заходах, присвячених початку нового навчального року в єдиному в Румунії українському ліцеї ім. Т.Шевченка, зустрівся з керівництвом міста та повіту, вікарієм Українського православного вікаріату Румунської православної церкви, керівництвом повітової філії Союзу українців Румунії.

Під час зазначених заходів Теофіл Бауер передав учням ліцею комплект підручників з української мови та літератури, художні твори українських авторів та хрестоматії.

З огляду на інтерес представників мас-медіа до перебування Посла України в м. Сігету Мармацієй, керівник української дипустанови дав низку коротких інтерв'ю, під час яких окреслив еволюцію останніх подій на Сході України, заходи влади з врегулювання ситуації в цьому регіоні, нинішній стан відносин між Україною та Румунією, у т.ч. у контексті зацікавленості сторін до розвитку транскордонного співробітництва, перспективи ратифікації та імплементації Угоди про асоціацію Україна - ЄС.

У заходах взяв участь також депутат Парламенту Румунії від української меншини Іван Марочко.



## Український депутат ІВАН МАРОЧКО на Мараморощині (з телебаченням)

Немає нічого надзвичайного в тому, що депутат від СУРУ, тобто від української громади Румунії, Іван Марочко приїхав на Мараморощину з нагоди відкриття нового навчального року, що там його всюди з радістю, навіть з хлібом-сіллю, зустрічали представники місцевої влади, педкадри, мешканці. І тільки, мабуть, оця колективна симпатія до парламентарія, за якого голосували або ні марамороські українці, змусила одного мого знайомого зателефонувати мені і представити присутність у них українського депутата як щось незвичайне.

Депутат саме тому й є депутатом, аби бути найчастіше серед виборців, вислуховувати їх проблеми і якомога розв'язувати їх. А з такої нагоди, як відкриття нового навчального року, на події мав бути присутній і голова СУРУ.

Відрадна та річ, що в період 14-15 вересня у заходах, присвячених початку навчального року, в українському ліцеї у Сігету Мармацієй був присутній Посол України в Румунії, Його Ексцеленція Теофіл Бауер.



Якщо українці хочуть мати майбутнє, то вони на чолі з СУРОм повинні дбати насамперед про розвиток і зміцнення шкільництва рідною мовою. Аби українці знали, що мають свого депутата, захисника їхніх прав перед законодавчим форумом країни, він повинен бувати серед них найчастіше, а якщо воно відбувається з телебаченням, то тим краще.

Це добре усвідомив Іван Марочко. Перед тим він побував у Тульчі, в українських слободах Дунайської дельти, куди його супроводжував голова філії Дмитро Черненко.

А по Марамуреші, депутата супроводжували шкільний інспектор Сімона Мальярчук і радник з питань освіти українською мовою Міністерства освіти Ельвіра Кодря, а також зйомочна група Національного телебачення.

Були відвідані школи, дитсадки, в яких навчаються учні української національності.

Депутат Іван Марочко побував у технічному ліцеї села Рускова, у школах сіл Вишня Рона, Вишавська Долина та Бистрий, у дитсадку села Ремети, де українці становлять 90-95 населення і де вивчається рідна мова. Мав зустрічі і розмови з керівництвом шкіл, педкадрами, батьками учнів, місцевими органами. Йшлося про проблеми освіти взагалі та навчання рідною мовою зокрема. Одна з найважливіших проблем – це негайна потреба підручників з рідної мови, бо у багатьох випадках використовуються підручники застарілі, з 60-их років. У всіх поселеннях гостей зустрічали з хлібом-сіллю, а учні представляли пісні, танці, сценетки, одягнуті у народний стрій. Особливим моментом була артистична програма, представлена дитячим хором Української православної церкви (40 осіб) з Вишньої Рони.

15 вересня депутат Іван Марочко разом з Послом України в Румунії, Його Ексцеленцією Теофілом Бауером, взяли участь в урочистому відкритті нового шкільного року в Українському ліцеї імені Тараса Шевченка в Сігету Мармацієй, де український дипломат передав учням комплект підручників з української мови та літератури, твори українських письменників.

А депутат Іван Марочко мав розмову з керівництвом ліцею на тему власності будинку освітнього закладу та оновлення класних залів.

У програмі візиту депутата Івана Марочка на Мараморощину було і відвідання православних українських церков у Сігету Мармацієй, Вишавській Долині та Вишній Роні, а також Православного монастиря в Рускові, де телебачення знімало репортажі.

Депутат Іван Марочко щиро дякує всім тим, хто сприяв його візиту на Мараморощину.

М. МИХАЙЛЮК

## Тарас Шевченко: «САУЛ» – обличчя, яке жахає...

«Не має рабства ганебнішого, ніж рабство добровільне» (Сенека)

Певний час свого життя Шевченко надіявся – а багато людей і по сьогодні надіється – що царьки, тобто самодержавці, повертають, нарешті, на здоровий глузд, показують милість немичним та правду скривдженим і починають насправді піклуватися долею-життям підлеглих. Щоб не богохулити, вживатиму форму «царьки», а не «царі», тому що в моїй підсвідомості панують рядки прадавньої колядки **«Слава Тобі Царю, небесний владарю, даруй літа щасливії цьому господарю !...»** («Нова радість стала»)

Мисль чистого серцем люду покладалася, мабуть, на те, що царьки – наші, земні, отримуючи від народу все – силу, багатство, славу – почнуть, із «високої милості» повертати дещо і народу... Обмана, коротка пам'ять або просто незрозуміле для багатьох певне значення давньої італійської пословиці: «Добра доля у пащах вовка!» (Buona fortuna in bocca al lupo.)

Ознайомившись з історією найвизначніших народів/цивілізацій, заглибившись в символіку Святого Письма, а головне пізнавши на власному житті і на долі свого народу «милість царьків», Шевченко переконався, що це тільки фальшивість, це тільки огидна брехня, це нескінченне свавілля, одягнуте все «в багрянці довгополій», тобто в пурпуровій царьковій мантиї...

Вірш-сатира «Саул» написаний за кілька місяців до земної кончини поета. Як людині, йому довелося пожертвувати всім тим, що могло ошчасливити його життя: власна сім'я, хатина, садок; яко мислитель-патріот – не дочекався волі рідного народу. Останній вірш «Кобзаря», занотований під, скажімо, заголовком «14 февраля», начебто початок оберненого числення, закінчується двоплановою картиною: перший план/інтимно-сімейний – **«В гаю – предвічному гаю,/ Поставлю хаточку, садочок/ Кругом хатини насаджу»**, а другий/широкий, отчизний план – **«Дніпро, Україну згадаєм,/ Веселі селища в гаях,/ Могилі-гори на степах»**. Це не просто романтика, а пророка проекція щасливої і славної долі рідного народу, яка піднімається могилами-горами до предвічного гаю/раю, а звідти обов'язково повернеться через будучі покоління знову на Дніпро і степи... Щоб забезпечитись в цьому, Шевченко полинув «до самого Бога» і піклується своїм словом, щоб омріяна картина наново втілилась.

\*

Пролог до вірша «Саул» – це величезна карта цивілізації творчого древнього світу, в складі якого є і український простір, котрому за спільним знаменником є атрибут «воля»:

**«В непробудимому Китаї,/ В Єгипті темному, у нас,/ І понад Індом і Євфратом/ Свої ягнята і телята/ На полі вольнім вольно пас/ Чабан було в своєму раї»**. Вважаю, що епітети «непробудимому» і «темному», це тільки метафоричний натяк на духовно-моральний стан сучасників поета. Треба особливо звернути увагу на значення присвійного займенника у виразі «... в своєму раї». Найтяжчою помилкою людини, в тому числі і народу, це обманливе створення власного раю/щастя без жодної клопітні про його захист: **«І гадки-гадоньки не має,/ Пасе, і доїть, і стриже/ Свою худобу і співає...»** Шевченко не звертається до щасливого, безтурботного життя, а визначає істину, що воля це не природний гостинець, а сила та вміння розпоряджатись своїм життям та майном. Хто не вміє створити собі цю силу, той підпадає під силу чужого. Всевишній облагородив людину крихіткою своєї мудрості для цього, як бачимо і нині, народи/країни малих розмірів уміють берегти свою



волю. Поет це висловлював і раніше в більш прямій формі: «А ще гірше – спати, спати,/ І спати на волі». Це зараз нагадує і мудрий вираз Франціска Хосе де Гоя: «Сон розуму породжує чудовиська!».

Народ завжди називав чудовиська зміями та уявляв їх багатоголовими та лихими. На відміну від казкових часів, сьогодні змії приходять в особах «царьків», а їхні голови, це їхня свавільна система підкорення народу: **«Аж ось лихий царя несе/ З законами, з мечем, з катанами,/ З князями, темними рабами.»** І, лихою, ця сила завжди приходиться таємно та нападає зненацька і забирає все: **«Вночі підкралась, зайняли/ Отари з поля; а пасущих,/ І шатра їх, убогі куці,/ І все добро, дітей малих,/ Сестру, жону і все взяли,/ І все розтлили, осквернили,/ І, осквернених, худосилих,/ Убогих серцем, завдали/ В роботу-каторгу»**. Ключове слово цих рядків – це епітет «убогих

серцем», що в підтексті пояснює причину опинення щасливих пастухів на каторжних роботах. І щоб зло стало повним, поет-мислитель додає: **«Минали/ За днями дні. Раби мовчали,/ Царі лупилися, росли/ І Вавілони муровали»**.

Значить, що хто «гадки-гадоньки не має», спить на волі та ще й мовчить, то прямо сприяє розмноженню царьків та їхньому зростаючому укріпленню!... Вавілонську башню мурували, щоб дійти до самого Бога! Алегорія/метафора в кінці цитати відноситься до одного із найголовніших періодів історії людства: перехід від теократичної форми керування народностей до теократично-монархічної форми. Це не було б погано, якби монархи керувалися мудрістю Всевишнього, але вони почали призивати Бога тільки, щоб оправдувати свої вчинки, яких постійно називали «Із Божої ласки!»

З неприхованим сарказмом Шевченко засуджує теократичні чини, які так легко відмовились від своїх давніх обов'язків і віддали всю свою провідницьку силу в руки монархів: **«А маги, бонзи і жерці/ (Неначе наші панотці)/ В храмах, в пагодах годувались,/ Мов кабани царям на сало/ Та на ковбаси»**.

В наступних трьох рядках Шевченко спрямовує світло на одну із найжахливіших голів царьківської змії: **«...І царі/ Самі собі побудували/ Храми, кумирні, олтарі.»** Це означає фальсифікація справжньої віри/релігії та примушення до нестерпної царькоманії, гаслом якої стає найлицемірніший вислів: Хто проти царька, той проти Бога! Осуд добровільного рабства стає вже лайт-мотивом того легкого привуку людей до зла: **«Раби німї поклонялись»**.

Мабуть, не був би таким переконливим Шевченко в своєму вірші-сатирі, якби не надав конкретний приклад, та ще й взятий із Святого Письма.

Причина всякого зла це насамперед заздрість: **«Жидам сердешним заздро стало,/ Що й невеличкого царя/ І з кізяка, хоч олтаря/ У їх немає»**. Але заздрість затемнюють розум і, взагалі, людині/народу попадається. Як тоді годилось, вони/жиди **«Попросили/ Таки старого Самуїла,/ Щоб він де хоче, там і взяв,/ А дав би їм, старий, царя»**.

Самуїл, за Святим Письмом, вважався наслідником пророка Іллі і, яко священник-провідник, за єврейськими традиціями не міг стати і воєнним лідером, щоб захистити свій народ від загрози войовничих сусідів, головню филистимлян. Народ чинив тиск. Самуїл звернувся до Бога, а Всевишній пояснив які то будуть права царя і велів священнику повідомити це народу: **«...і самі ви станете його (царя) рабами! І коли будете нарікати на вашого царя, що ви**

Євсебій ФРАСИНЮК

(Закінчення на 4 стор.)



# «СПІВЖИТТЯ»

## 21-ий випуск буковинського фестивалю співдуховності

Щасливий вибір слова-назви фестивалю. Префікс деривату «співжиття» за своєю звуковою структурою містить і значення іменника «спів-ву». Насправді, дериват «співжиття» відноситься до однієї із найплідніших форм поєднання життєвих та духовних потреб різних етноменшин, що проживають в певному просторі – а Буковина це зразковий простір в цьому сенсі, де мажоритарною є державна народність. Якщо розділимо слово, то «спів життя» означатиме суть участі кожного етносу, бо духовність, кожного зокрема і всіх разом, не що інше як оспівування життя у специфічних різновидах людських талантів.

А, якщо ще «пожартувати» лінгвістично, то треба обов'язково нагадати Колю Курилюка із Марицеї, засновника цього фестивалю, який пожертвував «з пів життя», щоб провести перших сім випусків цього надзвичайного культурного заходу в рідному селі, а потім просувати його далі, коли вирішилось, щоб фестиваль став маршрутним. В шістнадцятих випусках цього фестивалю я виконував роль ведучого і можу підставно твердити, що душевний настрій учасників був переповненим, брали участь всі етноменшини проживаючі на Буковині – українці, поляки, німці, липовани, цигани. В одному із випусків приєднались колективи італійської та грецької меншин із повітів Ясси та Нямц, обов'язково брав участь один колектив румунської національності, а один із випусків відбувся в селі Міхалени Ботошанського повіту. Почесними гостями фестивалю були колективи українців і румунів із Чернівецької області України, завжди сердечно зустрінути Генеральним Консулом України в Сучаві Василем Боєчком. Віддавали честь і шану «Співжиттю» представники політичних і адміністративних установ місцевого та повітового рівнів.

Чим відзначився, двадцять перший випуск?

Як відданий спостерігач нашого культурного феномену, головню на Буковині, можу і бажаю висловити кілька думок.

З якої причини була назначена дата фестивалю на двадцять перше травня, релігійне свято царів Константина та Єлени, мені невідомо. Відомо, що ці монархи признали і підняли християнську православну віру до державного статусу. Ніхто не може заперечити значну роль християнської релігії в піднесенні культурного рівня багатьох народів. Без зайвого перебільшення хочу підкреслити, що фестиваль «Співжиття», хоч на рівні Буковини, роздмухав неабиякий духовний вогонь та душевну теплоту між всіма національними меншинами нашого округу і не тільки, сприяв плідному обміну як мистецьких виявів, так і виконавчого досвіду всіма

колективами. Якщо додати цінні зустрічі кількох симпозиумів, магію старовинних мотивів писанкарства, робочих майстерень, організованих в рамках фестивалю в гуцульських місцевостях Ульма та Палтіну, створення багатьох нових артистичних колективів, то частково можемо збагнути надзвичайну позитивну роль фестивалю в усвідомленні, признанні та збереженні приналежності людини до певної культуротворчої сфери, що надає йому духовної енергії і становиться його екзистенційною точкою опори.

Беру за додаткові аргументи в моєму тлумаченні слова організаторів-учасників двадцять першого випуску, всупереч тому, що фестиваль відбувся 23-го серпня, зі спізненням на три місяці, та брали участь менше колективів, ніж звичайно.

**Борислав Петрашук:** – Дорогі гості з України, дорогі українці! Вельмишановний пане Генеральний Консул України в Сучаві та пане мер міста Кимполунг Молдовенеск! Двадцять



перший випуск фестивалю «Співжиття» мені, як голові СУРУ Сучавської філії, надає особливу радість висловити щиро українське і загальнолюдське: Ласкаво просимо!

Хочу особливо подякувати колективам, що відгукнулись на наше запрошення, гостям з України, українцям, німцям та липованам із Сучавщини, не в останню чергу пану меру Міхаю Неґурі та директору культурного дому за теплу та щирю підтримку в створенні умов проведення нашого заходу. Це вповні відповідає моїм попереднім твердженням про надзвичайно цивілізовані відносини між міноритарним та мажоритарним населенням Буковини.

Бажаю учасникам фестивалю незрівнянних успіхів!

**Міхаїл Неґура:** – Пане Генеральний Консул України, шановні учасники фестивалю! Від імені мерії нашого муніципії та мого особистого щиро вітаю Вас і бажаю почувати себе в нашому містечку як між найближчими друзями!

Маємо за особливу честь бути ґаздами вашого, але і нашого фестивалю! Двадцять перший



випуск «Співжиття» єднає нас не тільки сьогодні, культурні надбання, щоденна праця пліч-о-пліч, традиції та звичаї, мішані подружжя і багато інших векторів єдали, єднають і будуть єднати нас.

Хочу привітати зокрема українців з України, і не тільки, з нагоди свята Дня прапора України та свята Дня Незалежності України: На многії літа!

**Василь Боєчко:** – Вельмишановні пане мер, пане голову, делегати Чернівецького Університету і представники національностей! Дорогі румуни, українці, німці, липовани!

Відчуваю особливу радість бути сьогодні разом, бути присутнім на фестивалі «Співжиття» 21-го випуску! Бажаю подякувати від душі пану меру М. Неґурі, по-перше, за те, що згодився бути ґаздою цього культурного заходу, а по-друге, за те, що привітав українців з нагоди їхніх свят! Це є явним прикладом правдивого співжиття. Ми українці – народ мирний, чесний та працелюбний і бажаємо жити в об'єднаній Європі, бажаємо, щоб не помирала жодна людина з причини політичних амбіцій, щоб панував мир між всіма народами. Для України це сумний період, але вже згадані два свята надають нам і певну надію. Цей фестиваль є прикладом, що життя йде вперед, а це підіймає нам чоло, викликає в душі гідність і гордість, що ми є українцями, що ми є асоційованим членом Євросоюзу. Ми хочемо жити на рівні та за стандартами цивілізованих країн, як Німеччина, Франція, Великобританія.

\*

Висловили радість брати участь у фестивалі наставники колективів української меншини, німецької та липованської. Всі ждали з нетерпінням представити нові надбання із мистецького скарбу, специфічного кожному етносу та зачарувати публіку своїм виконанням.

Фестиваль розпочався парадом національних костюмів. Учасники пройшли містом в супроводі музики, з усмішками радості та співом на устах.

На сцені культурного дому виступили колективи: «Менестрелі» із Чернівців, об'єднаний хор СУРУ Сучавської філії, «Червона калина» з Негостини, «Едельвейс» з Кимполунгу Молдовенеск, «Гуцульські паростки» з Молдовиці, «Полонинка» з Палтіну, «Молоді липовани» з Липовень та «Ізворашул» з Ізвораеле Сучевей.

**Євсебій ФРАСИНЮК**

Фото автора







# Художньо-літературний вечір у Бухаресті

У приміщенні Союзу Українців Румунії був проведений художньо-літературний вечір, якого ініціювала Бухарестська філія СУРу, очолена Ярославою Колотило, радником у Міністерстві культури. З цієї нагоди були представлені нові книги українських письменників, видані Союзом Українців Румунії в 2013 та 2014 роках.

Художньо-літературний вечір об'єднав українських письменників, журналістів, акторів та численну публіку. Почесними гостями були бухарестські українські письменники Михайло Михайлюк, Іван Ковач, Михайло Трайста, голова СУРу Степан Бучута та посол України в Румунії Теофіл Бауер. Ірина Мойсей, головний редактор журналу «Наш голос», прочитала своє оповідання «Чарівні гриби», Вірджинія Ткачук, дружина відомого письменника Степана Ткачука, прочитала кілька з його творів, румунський письменник Крістіан Васіліке прочитав власні вірші, а актриса Дойна Гіцеску – вірші у перекладі румунською мовою. Отець Іван Лупшак та дякон Степан Лупшак провели панахиду по вшануванню пам'яті українських письменників Румунії, які відійшли у вічність.

Степан Бучута з цієї нагоди презентував свою першу збірку «Словом і ділом», про яку редактор Михайло Михайлюк сказав, що: «Слово вимовлене губиться, забувається, а писане залишається, і з часом стає документом.» Ця книга містить виступи Степана Бучути на міжнародних українських форумах, на культурних заходах та його статті, які появилися в українських газетах.



**Степан Бучута збирається подарувати свою книгу**

Михайло Михайлюк – видатний прозаїк, поет, журналіст, літературний критик, перекладач, член спілки письменників Румунії та України, головний редактор газети «Український вісник» представив свою дванадцятку книгу «Заглухий дзвін».



**Підписує свою книжку «Заглухий дзвін» М. Михайлюк**

Далі пропонуємо вашій увазі уривок з цього оповідання: «Кілька років тому, поза церквою, біля заднього мура руснацького православної цвинтаря, де не було гробів і де старезні ялиці давно вже зрубані, збудували трапезну для поминальних обідів за небіжчиків. Бо чому б гроші мали поповнювати мошонку кормачів, а не текти у церковну касу? У трапезній поставили столи, купили посуд. Водночас тут влаштували і невелику трупарню, де у труні лежали б небіжчики перед тим як їх віддадуть святій землі. Подумали церковні чини поставити у вежі трапезні і дзвін. Чому б ходити до старої дзвіниці, що стоїть перед церквою біля дороги, коли його можна мати під рукою?»

Іван Ковач, головний редактор газети «Вільне слово», член



**Має слово Посол України Теофіл Бауер**

Спілки письменників Румунії і Національної спілки письменників України, видавець і редактор багатьох книг, кореспондент Радіо «Свобода» (Вільна Європа), Національного інформгентства «Укрінформ» та Радіо Україна, колишній радник Міністерства освіти представив на літературному вечорі свою нову збірку поезій «Де корінь, де поверхня», яку присвячує своєму дідові Андрію Ковачу. Пан Іван Ковач є поетом та прозаїком, на рахунок якого багато збірок поезій, між якими: «Рівнодення», «Зав'язь», «Диво», «Остаточні світанки», «Заборговані ранки», «Потойбіч рубінових небес» та прозові книги: «Явір, що в полі одинокий», «Чуга», літературно критичні статті будучи зібрані у книзі «Сміються плачуть солов'ї». Особливо цікавими для аудиторії були прочитані автором поезії, серед яких поезія «Там моя рідненька Чуга, то радіє то ридає»:

*«Стоголосить Чуга рідна  
у вечірнім небокраї,  
де отари, де череди  
у травневому розмаї.  
Вона скине свою втому  
там, де дідові черешні,*

*й світ покине, і полине,  
де земля в житах небесних.  
Там, де пісня, де сопілка  
плаче, стогне, розквітає,  
там моя рідненька Чуга  
то радіє, то ридає...»*

Український письменник та журналіст Михайло Трайста, голова Культурно-християнського товариства імені Тараса Шевченка, який написав понад 10 книг як українською, так румунською мовами, з-поміж яких нагадуємо збірку поезії – «Симфонія шовкових трав», коротку прозу «Гуцульська душа» та збірку гуморесок – «Не вір очам своїм», розказав про свою нову книжку «Чесні жони». Ця книга, мотто якої є «Лиш сміятись значить жити, смійтесь на здоров'я!», присвячена «світлій пам'яті вуйка Феріщака, баби Гафічки та інших...»

Далі подаємо уривок з гумористичного оповідання «Міст, протесія та вуйко Феріщак», прочитаного автором: «Вуйко Феріщак не знаходив собі місця з радощів, йому здавалося, що тепер дяк Бав'яний одно ніщо у порівнянні з ним.

– Міха, у тебе голос, як у того ангела. Коли закричиш на кози, то чути яж до Нижняники, – похвалив його старий дяк Буранюк.

– А бідний Петро Бав'яний мимрить та мимри ть собі під носом, а бозна чи і сам чує, що мимрить, горе дуце від такого дяка!. От бач, Михайле, доведеться тобі керувати протесією, бо я вже не в силі, а іншого...

– Та нашто іншого?! – скрикнув вуйко Феріщак.»

**Христина ШТІРБЕЦЬ**





Про зустріч випускників 1969 р. школи з міста Мілішівці писалося в «Українському віснику» №11-12 за червень 2014. Згадані примірники «УВ» було роздано у Мілішівцях, Радівцях та Марицеї. Мене закликали на нову зустріч 16 серпня випускники восьмирічки з Мілішівців (1977 р.).

Організував цю зустріч полковник авіації Дору Подюк, випускник 1977 р.

Тоді, 1977 р., закінчили два класи: VIII А, керівник викладач Вікторица Цікал, і VIII Б – керівник викладач Петро Цікал. Вікторица та Петро Цікал – це сім'я викладачів математики, нині пенсіонери.

Полковник **Дору Подюк**, організатор: «Школа – це велика справа кожної нації, призначена навчати та виховувати покоління для свого майбутнього».

Восьмирічка з Мілішівців – це «дихання місцевої громади», дихання кожного учня, але є і дихання тих, що тут викладали зверх 150 років.

**Юрій Подюк**, викладач, бувший директор: «У ті часи було тяжко, будували школу, може, я був дуже вимогливий ... Тоді ви вчилися відмінно, одні з вас дістали високу кваліфікацію, а інші добрі господарі».

**Євдокія Подюк**, бувша учителька «Я мама, яка мала багато дітей. Це були ви, бувші мої учні! Ви були дисципліновані учні, слухали своїх вихователів».

Викладачка **Вікторица Цікал**, бувший класний керівник VIII-го А класу: «...Я вас всіх поздоровляю. Думаю, що і я допомогла вам мати успіхів...»

## Нова зустріч у Мілішівцях



Викладач **Петро Цікал**, бувший класний керівник VIII-го Б класу: «Ви наше багатство, кожний із вас реалізувався персонально. Я люблю заохочувати бажання учитися».

Далі була перекличка учнів, і кожний з них сказав кілька слів.

**Анджела Цікал**, лікар та унів. проф. медицини в Орадії: «Стала і я професором і виховую молодих студентів. Педкадри Мілішівської школи були наші моделі. Дякую вам усім! Хай бог дасть вам здоров'я!»

**Джета Лаурис**, фермер: «Ми ваше твоє ріння. В ті часи була пошана. А сьогодні?»

**Віорел Гринюк**, економіст: «Школа нам

прищеплювала бажання учитися. Навчила мене учитися. Я багато зробив власними силами».

**Гарофіна Паскару**, аптекар: «Я хочу подякувати усім педкадрам. Я мріяла стати викладачем математики, але...».

**Юліяна Нікуліна Савін**, медичний асистент: «Дякую усім викладачам, завдяки їм я маю благородне заняття».

**Василь Саучук**, чабан: «З усіх присутніх тут тільки я роблю якусь там бринзу».

**Іван Папарушка**: «Дякую дуже гарно тим, що приїхали на цю зустріч. Наш колектив був дуже згуртований. Я надіюся, що ми ще зутрінемося!»

**Юрій Пислару**: «Я працюю в землеробстві, людина здорова повинна працювати».

**Віолета Стрильчук**: «Хай вам бог святий дасть багато здоров'я! Я буду свекруха з трьома невістками».

Всі ті, які брали слово, говорили прекрасно про своїх викладачів, про своїх колег.

За круглим столом багато говорилося про учнівські роки, про те, як нині...

На зустрічі був і журналіст Маріян Калдерару із Тиргу Мурешу, який сказав: «Я горджуся тим, що моя мама із Мілішівців. Я тут народився. В журналі, де я друкую статті, багато разів писав про рідне село.

До побачення через п'ять років!

**Микола КУРИЛЮК**

Фото автора



## ЗА ПІДСУМКАМИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ

(скорочено)

24 серпня цього року до Львова повернулася VI Міжнародна науково-пошукова та освітня експедиція «Вирій-2014», що тривала 12 днів.

По завершенні таборової частини «Вирій» вирушив у мандрівку українськими селами за кордоном України. Цього року «Вирій» розширив географію своєї діяльності. Окрім уже традиційних Закерзоння та Пряшівщини, які щороку відвідує експедиція, цього року вирійчани вперше відвідали етнічні українські терени Північної Румунії – Мармарошину та Південну Буковину – прикордоння, розділене українсько-румунським кордоном, де компактно проживає автохтонне українське населення.

Мармарощина є географічним продовженням етнічної української території на південь від українсько-румунського кордону, що має історичну й культурну спорідненість з українським Закарпаттям. Це невелика територія, що сьогодні налічує 12 сіл компактного проживання близько 32 тис. українців-автохтонів, які становлять у них абсолютну більшість. Про це свідчать україномовні таблиці на в'їзді в українські села.

Умовною столицею Мармарощини є місто Сигет (рум. Sighetu Marmației), у якому знаходиться Український ліцей, Український православний вікаріат і офіс Союзу українців Румунії у Мармарошині. Незважаючи на складні історичні процеси, часті зміни кордонів, воєнні лихоліття місцеві українці зуміли зберегти свою українську ідентичність. У цьому можна було пересвідчитись під час спілкування із старшим поколінням. Проте політика асиміляції (мадяризація й румунізація) і денационалізації (у період режиму Чаушеску) не пройшла безслідно і зробило свій негативний вплив на середнє та молоде покоління, яке цурається свого коріння і забуває мову своїх предків. Незважаючи на те, що місцеві українці мають можливість навчатися у школі рідною мовою та ходити до своєї церкви, кількість україномовного населення тут поступово зменшується. Свій негативний вплив також справляє масова трудова еміграція до ЄС, яка починаючи з 1990-х років охопила не лише українців, але й місцевих румунів.

Мандрівка Мармарощиною розпочалася зі знайомства з вчителем української мови у с. Вишня Рівна (рум. Rona de Sus) Маріусом Семенюком, який зустрів експедицію після перетину українсько-румунського кордону. Наступні два дні він супроводжував «Вирій-2014» у його мандрівці та був гідом.

Першою зупинкою «Вирію» в українських «Мармарошах» було село Ремети (рум. Remeți) з населенням близько 3 тис. осіб, з яких 95% становлять українці. Тут вирійчани зустріли голову церковного хору, який показав нову місцеву муровану православну церкву та стару каплицю францисканців 13 ст., яка сьогодні практично не використовується. Після цього вирійчани очікували спілкування з мешканцями села. Це надзвичайно сильне та приємне емоційне переживання, коли ти заходиш у будь-яку хату, в якій з тобою говорять місцевим говором української мови й гостинно приймають господарі. Вони розповіли про те, чому вважають себе українцями, як навчалися у школі, у яку церкву

ходять тощо. Дорогою на Сигет була зупинка у румунському селі Сепинца (рум. Săpânța), яке відоме завдяки своєму «Веселому цвинтарю» (рум. Cimitirul Vesel). Ввечері в гуртожитку Українського ліцею, де зупинилась на ніч експедиція, вирійчани поділились з іншими враженнями від спілкування з українцями у Реметах, спілкувались з Маріусом Семенюком, який розбавляв розмову власною грою на акордеоні українських пісень.

Вранці наступного дня Маріус провів для вирійчан екскурсію українськими місцями Сигету. Розпочалась вона з візиту до єдиного в Румунії Українського ліцею імені Тараса Шевченка, який заснований у 1945 році, коли був закритий у 1965 і відновлений у 1997 році. Після цього «Вирій» завітав до центрального храму Українського православного вікаріату (налічує 17 парафій), який був відновлений у 1990 році та підпорядкований Румунській православній церкві. У Сигеті також знаходиться центр вікаріату Української греко-католицької церкви (налічує 10 парафій), який був відновлений лише у 1996 році. На завершення експедиція завітала в гості до офісу Союзу українців Румунії на Мармарошині.

Четвер, 21 серпня, був останнім днем експедиції на Мармарошині. У цей день «Вирій» відвідав села Кричунів (рум. Crăciunești), Вишня Рівна або Верхня Рівна (рум. Rona de Sus), Руськова (рум. Ruscova), Руські Поляни (рум. Poienile de sub Munte) і Кривий або Репедя (рум. Repedea). У Вишній Рівні експедицію зустрічав парох місцевої православної церкви о. Юрій Альбічук. Після тривалої розмови і молитви отець провів екскурсію до місцевого українського жіночого та румунсько-українського чоловічого монастирів у присілку Солонина, що знаходиться на мальовничому гірському перевалі. Далі минаючи церкву з «п'яними» куполами у Руськовій експедиція прибула до Руської Поляни, де мешкає понад 10 тис. осіб, 97% з яких є українцями. Тут знаходиться найстаріша українська дерев'яна церква (1598 р.) у Румунії, реставрація якої була завершена у 2013 році. Це найкращий взірець збереженої на сьогодні дерев'яної церкви мармарошського типу, з тридільною структурою, з високою вежею над бабинцем, гребенем над навою і вівтарем, покрита лемехом. Неповдалі знаходиться нова мурована православна церква (1981-1984), яка має багатий внутрішній розпис у румунському стилі та написи українською мовою. У Полянах учасники експедиції знову мали нагоду поспілкуватись з місцевими українцями. Останньою зупинкою п'ятого дня мандрівки «Вирій» зробив у Репеді, де заночував у домівці місцевого українця пана Михайла.

Вранці з Кривого експедиція вирушила гірськими серпантинами до Гура Лалей, звідки мало розпочатися сходження на г. Інеу (Ineu, 2279 м) – найвищу точку етнічних українських земель та другу по висоті вершину у Роднянських Альпах – найвищого хребта Східних Карпат. Під час цього переїзду позаду залишився перевал, який розділяє Мармарошину і Південну Буковину. Таким чином, «Вирій» покинув межі однієї української етнографічної зони та

потрапив в іншу. У місці сходження до експедиції приєднався місцевий українець з Вишньої Рівни Івасик Рагован. Природа Роднянських Альп надзвичайно подібна до Чорногірського хребта Українських Карпат. Шлях до вершини пролягав вздовж гірської річки, яка брала свій початок з гірського озера біля підніжжя г. Інеу. Вершина була здобута за 5 год. Тут замайорів український прапор, а вирійчани виконали Національний гімн України. Символічно, адже це було напередодні Дня Незалежності України. Увесь похід тривав 8 год. і після повернення експедиція заночувала у місці, з якого розпочиналось сходження.

Передостанній день експедиції відбувався на теренах українських сіл Південної Буковини. Це друга за чисельністю в Румунії територія компактного проживання українців, більшість населення якої – гуцульський субетнос, що сьогодні офіційно налічує близько 8 тис. осіб. Південна Буковина входить до складу Сучавського повіту і є продовженням української Північної Буковини. Її умовно столицею є місто Сучава (рум. Suceava), з яким пов'язаний життєвий шлях Петра Могили, Миколи Устияновича, Ольги Кобилянської. Сьогодні тут знаходиться центральна українська церква Св. Апостолів Петра і Павла Православної Архієпархії Сучави і Радівців, збудована у 2004 році, а також офіс Сучавського осередку Союзу українців Румунії.

Покидаючи Роднянські гори, наш маршрут поступово прямував на рівнину. Минувши черговий серпантин ми потрапили у с. Кирлібаба (рум. Cârlibaba), в околицях якого у 1916-1917 роках дислокувалась Гуцульська сотня УСС та неподалік г. Прислоп вступила у бій з російськими регулярними військами. Перша зупинка було м. Кимпулунг Молодовенек (рум. Câmpulung Moldovenesc), де під патронатом СУР відбувався фестиваль культур національних меншин. Далі по маршруту були давні монастирі фортифікаційного типу у селах Молдовиця (рум. Moldovița) і Сучевиця (рум. Sucevița), обнесени оборонним муром. Монастирі датуються XVI ст. дуже подібні за архітектурою та відомі своїми зовнішніми й внутрішніми розписами на старослов'янській мові. Стіни повністю розписані біблійними сюжетами і днями церковного календаря з життя мучеників й святих. Увечері експедиція прибула до Радівців (рум. Rădăuți), де заночувала у приміщенні місцевого осередку СУР. Під час розмови з головою Сучавського осередку Союзу українців Румунії Бориславом Петрашукком він розповів про становище місцевої української громади, про асиміляцію молодого покоління, обговорено плани майбутньої співпраці.

Останній день експедиції був особливий у зв'язку з відзначенням Дня Незалежності України. Після ранкового Богослужіння у греко-католицькій церкві у Радівцях «Вирій» вирушив у сторону румунсько-українського кордону. Остання зупинка експедиції в Румунії була в прикордонному містечку Серет (рум. Siret), у якому знаходиться мурована Українська греко-католицька церква Преображення Господнього (1908), що колись була центром Українського генерального вікаріату, що належить до Румунської Греко-Католицької Церкви. Після перетину кордону була остання зупинка у Чернівцях, де у місцевому обласному державному музеї народної архітектури та побуту відбулося офіційне закриття «Вирію-2014». Ввечері 24 серпня експедиція прибула до Львова.

**Тарас РАДЬ,**  
співкоординатор Громадського  
об'єднання «Вирій»

# Усікнення Голови Святого пророка й Хрестителя Господнього Івана

Це свято тримається сталого числа 11 вересня. Воно ще називається Головосіки, Всічення. За релігійними канонами цей празник не позначений особливою увагою, хоч у народі він має магичну силу. Старі люди й дотепер намагаються не вживати скоромини в цей день, а дехто взагалі не їсть.

Колись це був єдиний день, коли не варили борщ. Ця заборона пов'язана з тим, що страва готується із капусти та буряків, а на Усікнення не вживали овочів, котрі мають круглу або овальну форму, нагадуючи людську голову, оскільки Іванові Предтечі відтяли її. У цей день у давнину було велике свято. Ніхто не повинен був нічого різати ножом у городі. В святій землі – Йорданській, були люди, великі грішники, в Бога не вірували й свята не святкували. А був там пророк Іван Хреститель. Цей пророк молився за всіх грішних людей і просив їх покаятись. Вони його не слухали, грішили далі. Був там і цар Ірод, дуже великий грішник, якого Іван Хреститель прилюдно картав. А лютий цар повелів скарати пророка й відсік йому голову. І та Свята голова сказала до людей: «Покайтеся, в цей день не січіть ніякої голови, то й вас не буде боліти ніколи голова».

В минулому старі люди не брали в руки все гостре – ножа, пилку, косу чи сапу. Існує багато легенд. Чоловік, котрий у цей день зважався різати вівцю, і сам себе скалічив на смерть. А жінка, котра зрізала капусту, побачила голову своєї дитини.

На Головосіки вранці всім мужчинам, а головно дітям, треба мити голови й гладенько їх причесати. День пісний, одруженим чоловікам та жінкам до обіду не можна їсти.

В минулому у цей день чоловіки не стриглися, ані не голилися.

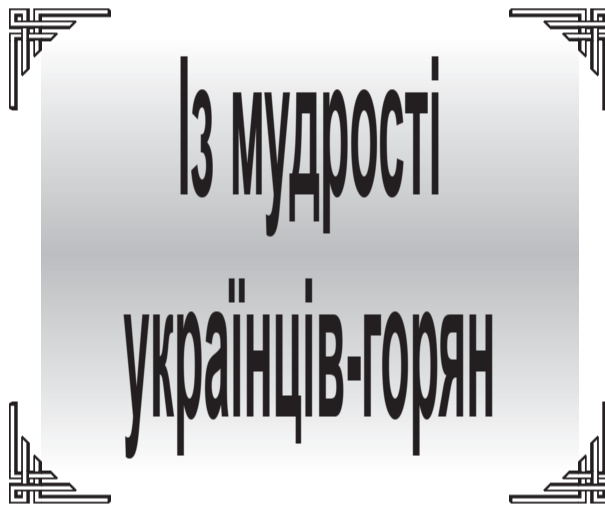
В дохристиянську ж добу це був окремий празник з дозріванням овочів. Люди також уникали нагоди ходити до лісу, оскільки існує повір'я, що в цей день всюди плазують лісові гади, шукаючи собі місця на перезимівку.

За народним віруванням день Головосіка є останньою межею, коли з'являються грози. Якщо хтось почув грім, то це віщувало довгу і теплу осінь. Звідки й приповідка: «Загримів Головосік – тепла прибавить рік».



Микола КОРНИЦАН

- \* Гіркі тому віки, кому треба ліки.
- \* Вечір покаже, який був день.
- \* Хто мало не хоче – багато не дістане.
- \* Діравий міх ніхто не наповнить.
- \* Багато цвіте, а мало достигає.
- \* Чим си скажиш, тим си поправиш.
- \* Очам страшно, а руки зроблять.
- \* Нехотя-нехотя з'їж крихотя.
- \* Товариші – злодії твого часу.
- \* Хоть не маєш ворогів – щастя ти лишило.
- \* Якщо чоловік знає міру, то знає все.
- \* Жити надійся, вмерати ладися.
- \* Хата не церква, люди – на ангели.
- \* Над іншими посмісися – над собою поплачеш.
- \* Імив – тягни, зірвалося – не твоє було.
- \* Коби здоров'я, а гріхи будуть.
- \* Доки молотиш, доти чір колотиш.
- \* Де все гостина – там голод дихає в спину.
- \* Кого болить, най си гоїть, а хто си лічить – той си калічить.
- \* Не той сильний, хто б'є, а той хто витримає.
- \* Хто ніж має, той соломину рубає.
- \* Ніщо так не гріє, як лопата.
- \* Душа не зношується, як черевики.
- \* Розум силі не заважає.
- \* Ситий пес із гаразду біситься.
- \* Під кінець батіг лускає.
- \* Щербатий погар не б'ється.
- \* Здоровому кірочка, хворому курочка.
- \* Хоч горі, хоч долі – не є так, як домі.
- \* Глибока вода не каламутиться.
- \* Пекора стіну пребиває.
- \* Розумний пес на вітер не гавкає.
- \* Чесному честь і під лавицею.
- \* Добре далеко розходиться, а недобре ще далі.
- \* За науку цілуй в руку.
- \* Мовчання гнів гасить.
- \* Не обходи живого, не глядай мертвого.
- \* Чуже не бери, своє не попусти.
- \* Зароблений лейчик ліпший за крадений доляр.
- \* Вечером не зич – без боргу встанеш.
- \* Ліпше своє латане, як чуже хапане.
- \* Як робиш махом – піде прахом.



- \* Не лакомся, Грицю, на дурницю.
- \* Правду в болоті не затопиш.
- \* Хто бреше – тому легше. А хто правдує – бідує.
- \* Пси виють, а місяць світить.
- \* Вола в'єжуть мотузом, а чоловіка – словом.
- \* Хто мовчить, той двох навчить.
- \* Від теплого слова і лід розмерзне.
- \* Слово старше за гроші.
- \* Тихо ходи, густо міси.
- \* Не крути словом, як пес хвостом.
- \* Не кажи, що знаєш, та знай, що говориш.
- \* Дурний язик голові не товариш.
- \* Орел мух не ловить.
- \* Що буде, те буде, а двох смертей не буде.
- \* Як боїшся не роби, а зробив – не бійся.
- \* Не все сіре – вовк.
- \* І смілого вовк з'їсть.
- \* Хто з страху вмирає, тому свині дзвонять.
- \* Держи ноги в теплі, голову в холоді, черево в голоді – не будеш хворіти, будеш довго жити.
- \* Менше ходи в гості – здоровіші будуть кості.
- \* Череп'я довше живе, як цілий горнець.
- \* Як на душі, так і на тілі.
- \* Весело думаєш – здорово живеш.
- \* Краса до вінця, а розум до кінця.
- \* Який корч, такий і пруттик.
- \* Від кривого дерева – крива й тінь.

- \* Немає ліпшого приятеля, як добра жона.
- \* Живіть між собою, як риба з водою.
- \* Хату руки підперають.
- \* Чоловік пахне вітром, а жона – димом.
- \* Від свого роду не бреди через воду.
- \* Хто приходить рано, тому дано.
- \* Звідки прийшло, туди й пішло.
- \* Позирай під ноги: гроші не найдеш, зате ніс не розточеш.
- \* Не все перескакуй, деколи й перелізь.
- \* Не бійся, не журися, але сокотися.
- \* Наперед не висувайся, а позаду не лишайся.
- \* Не кивай нічого і не бійся нікого.
- \* Питайся – та не заблудеш.
- \* Хто в дорозі, той і під возом, і на возі.
- \* Далеко, та легко, а близько – та слизько.
- \* Хто кругою дорогою ходить, той дома не ночує.
- \* Пожалієш гвоздик, загубиш підкову.
- \* Коли орати, а коли – на пищальці грати.
- \* Хто сіє, той си надіє.
- \* Не земля родить, а руки.
- \* Чужим потом не нагрієшся.
- \* Срібло й золото тягнуть в болото.
- \* Голого й ремінь гріє.
- \* Яка приправа – така й потрава.
- \* На чужій стороні поклонися й вороні.
- \* Як мусиш, то й камінь укусиш.
- \* На чужому полі нема волі.
- \* Когут не запіє, а день буде.
- \* Біда розум гострить.
- \* На всяку гадину – своя рогачка.
- \* Глядай не долю, а волю.
- \* З однієї рісочки вінок не сплетеш.
- \* Дома добра і солома.
- \* Вчися не до старости, а до смерти.
- \* Яка головочка, така бесідочка.
- \* Доки розумний думає, дурний уже робить.
- \* Порожня бочка шумить, а повна мовчить.
- \* Око далеко видить, а розум дальше.

Записав Ю. ЧИГА  
31 серпня 2014 р. від Лівії Лазар,  
родом із Вашківців, викладачки  
пенсіонерки в селі Молдова Сулиця

### «Іван Марочко – депутат активний»

Я дебютував у часописі «Український вісник» тому кілька місяців.

Мабуть, багатьом читачам я ще не знайомий, і тому кількома словами представляюсь: закінчив Чернівецький вищий педагогічний навчальний заклад по підготовці молодших спеціалістів ім. О. Маковея. Працював і працюю викладачем української мови та літератури в школах моєї рідної громади Ульяма Сучавського повіту.

Я вдячний керівництву СУРУ, завдяки якому я поступив до педагогічного навчального закладу і працюю в своєму селі. Моя зарплата – як в усіх учителів та викладачів Румунії. Я задоволений, бо не треба мені слугувати іншим в Європейському Союзі за кілька лейчиків більше, пригноблений, незнаний і завжди із думкою про своїх рідних, про знайомих, про рідний край. Поступив до Чернівецького вищого педагогічного навчального закладу по підготовці молодших спеціалістів ім. О. Маковея за часів покійного Степана Ткачука, голови Союзу Українців Румунії, людини, котра підтримувала українські церкви, хоч в багатьох із них богослужіння відбувалося на румунській мові, але парафіяни – українці. Церква села Магура, що належить адміністративно до громади Ульяма, одержала від Степана Ткачука 5.000.000 леїв. Ця сума 16-17 років тому була досить велика. В селах нашої громади існувало багато осіб коло 100 років життя і понад, котрі перед Різдом Христовим і Новим роком одержували допомогу від керівництва СУРУ, голови Степана Ткачука. Покійний Степан Ткачук давав допомогу не тільки православним церквам, а й греко-католицьким церквам, але лише там, де християни українського етносу. Думаю, що всі новозбудовані церкви в українських селах дістали допомогу від Степана Ткачука. (Степан Ткачук не давав гроші з власної кишені, а із фондів СУРУ, виділених державою нашої організації – зам. М.М.).

Як письменник і член Спілки письменників Румунії Степан Ткачук збагатив українську літературу, виникли нові молоді письменники як: Михайло Трайста, Сільвія

Забарченко, Микола Онужик, Микола Корнищан та інші.

Коли я поступив до Чернівецького вищого педагогічного навчального закладу, у Міністерстві Освіти для української меншини був інспектором покійний Юрій Лукан, перший заступник голови СУРУ, котрий нам оформив документи, супроводжав до Чернівців, представив нас керівництву навчального закладу і влаштував у модерному гуртожитку, де існувало здорове середовище для науки і щоденного дійства.

Покійний проф. Вікентій Николайчук, професіонал у шкільництві, який керував загальною школою у великому селі Верхній Городник протягом десяти років, викладач румунської, російської і української мов у Городнику і Радівцях, в часи депутатської роботи в Румунському парламенті, часто відвідував студентів та учнів, котрі студіювали в Чернівцях, старався розв'язати проблеми з стипендіями, бо в той час появились і такі недостатки і все увійшло в нормальне русло.

Після Юрія Лукана у Міністерстві Освіти про українську меншину «дбали» неукраїнці, а Вікентій Николайчук виборив пост інспектора і поставили українця – пана Івана Ковача. Цей момент знаю дуже добре, а пан Ковач може підтвердити цей момент.

Як член Асоціації буковинських письменників був активний, писав у різних журналах про українських письменників Румунії, був головним редактором різних журналів Сучавщини, брав участь у симпозиумах у Чернівцях та інших місцевостях України.

Коли був депутатом, завжди брав участь у гуртках української мови. Завжди і всюди був скромний. Хоч був депутатом у парламенті, ніколи не мав тенденцію аристократичної поведінки. За його діяльність, за професіоналізм і поведінку його оцінюють люди.

Степан Бучута має свої заслуги: із бюджету Союзу куплено багато приміщень: в Сучаві, Сігеті, Бухаресті, Тімішорі, Карансебеші, Тульчі, Лугожі, Сату Маре, Радівцях та інших містах і навіть селах; організував багато подій у ізольованих селах, навіть у присілках, так, як було в Площах минулого і цього року. Відтоді кожний українець знає його ім'я і хто він є.

По-моєму, кожний депутат мав свою заслугу, старався розв'язати громадські справи, але скарги, вимоги були і будуть, бо ще не народився керівник, котрий би вирішив всім і все. Наприклад, у нашій громаді людям ще не повернули ліси, а це є трудно для депутата, бо не входить в його прямі обов'язки.

Говорять, що наш депутат, односельчанин Іван Марочко, хоче бетонувати вулиці в с. Лупчина, звідки родом: 6,5 км до Скиту Св. Прокопія в присілку Салаші і 4,5 км –

Був один чоловік, і ходив він завше по світі. Але прийшов він раз до далекої корчми. Питається його шинкарка:

– А звідки ви, чоловіче?

– Я з усього світу, – каже той чоловік, а їй причулося, що він із «того» світу, та й питає:

– А що там мої родичі роблять?

– А що ж, – каже, – там їм добре, лиш грошей їм потрібно, бо не мають собі на що купити їсти ані пити.

То вона надавала йому повний кіш їсти й пити, дала грошей і каже, щоб то усе заніс її родичам.

Забрав він усе та й пішов собі. Але той шинкарки чоловік вернувся звідкись додому, а вона йому то розповіла, а він аж за голову вхопився. Зараз скочив на коня та й жене за тим чоловіком. Приїжджає під ліс, а той самий чоловік стоїть під яблунею. Шинкар не знав його та й питає:

– А чи не видів ти якого чоловіка з кошем?

– Ой, видів, – каже той, – але вже давно. Не догоните ви його. От дайте мені коня, то я його догоню, бо я знаю якими він стежками пішов. А ви тим часом тримайте ось ту яблуньку за мене, бо мені дали за покуту її тримати. А як я його догоню, то зараз вернуся назад і вам ваше віддам.

– Добре, каже шинкар, беріть.

Чоловік сів на коня, взяв кіш і все, що йому надавала шинкарка, та й каже:

– Ну, пане шинкарю, бувайте здорові, я їду до ваших небіжчиків – родичів. Рушив та й щез.

**Вислав Алекс КОРНИЩАН,  
студент**

школа в Лупчині-Церква Св. Юрія і аж до кордону з Україною.

Як вже було сказано, я, завдяки СУРУ, став викладачем у своєму селі, де маю господарку. Оцінюю діяльність СУРУ і тому включаюся в неї, але без полеміки.

Одного дня, перед тим, як мав прибути пан депутат із державним телебаченням, один «філософ» запитав мене:

– А ти з ким?

– Я з Богом, – відповів йому.

– А з котрим?

Бачите, до чого довела полеміка, розповсюджена і нашими газетами?

Я думаю, що колись це все зникне – непорозуміння, полеміка, оцінення людей суб'єктивно, і тоді зникне запитання: «А ти з ким?»

**Микола ШУТАК,  
викладач української мови  
у с. Лупчина,  
Сучавський повіт**

# Коли засідання – не пуста балаканина

Багато років тому «репортаж» про одне із засідань Ради СУРУ я назвав був «Зійшлися, розійшлися», бо, справді, не почув на ньому жодної слушної чи конструктивної думки. Кожен голова філії чогось вимагав, не пропонуючи взамін нічого путнього. Ті часи, можливо, минулися.

Тому цікаво було мені взяти участь у засіданні на нижчому рівні, себто на засіданні Комітету негостинської організації, якою керує вчорашній викладач Іван Кідещук і на якому був присутній голова Буковинської філії Борислав Петрашук.

На Буковині я перебував у відпустці, та журналістська цікавість взяла верх, і я прибув до Негостини, де в одній з кімнат будинку культури о сьомій годині вечора почалося засідання.

Засідав комітет таки довго, наче то була не сільська організація, а парламентське зібрання. Однак, на відміну від парламентських засідань, на яких обранці народу нудьгують і дрімають, тут усі були уважні й пильні. Та не тільки тому, що у голови організації Івана Кідещука голос – гучний бас, який, мабуть, було чути аж на вулицю, а тому, що обговорювалася вельми важлива справа: коли й як організувати 65-річчя культурної діяльності в Негостині. Започаткованої Дмитром Арічем, Ол. Петращуком, продовжуваної Дм. Куявою, Миколою Май-

данюком, Михайлом Волощуком (докладніше про це можна буде прочитати у книжці спогадів Миколи Майданюка, яка готується до друку). Після того, як Борислав Петрашук представив коротко заходи, організовані і проведені на рівні Буковинської філії і який наполягав на тому, аби до цієї акції була залучена і церква, з чим повністю погоджувався і негостинський священик Данієл Петрашук, почали наводитися аргументи щодо тієї чи іншої дати проведення свята.

Одні, серед яких і голова Іван Кідещук, наполягали на тому, щоби свято відбулося з нагоди Храму церкви – на Св. Дмитрія, який припадає на 26-27 жовтня. Адже, підкреслювали вони, до полудня буде служба божа, буде панахида по тих славних негостинцях, які відійшли у вічність, а після обіду, як колись, танці на толоці. А другого дня буде відзначення пам'ятної дати (за круглим столом), буде спектакль (пісні і танці негостинських формацій і запрошених).

Прихильники подвійного храмового свята – релігійного і світського – мали свої аргументи, досить солідні, однак в інших учасників обговорення, насамперед у бывшего директора негостинської школи Юліана Кідеші, виникали сумніви щодо доцільності такої форми проведення дійства. Мовляв, люди волітимуть сидіти за храмовим столом, а не дивитися спектакль у будинку

культури, слухати промови про 65-річчя культурної діяльності.

До кінця було вирішено, що культурне свято відбудеться за тиждень до храму.

## Українська бібліотека

У негостинському будинку культури Феліція Григораш, яка, зокрема, була обрана секретаркою Буковинської філії СУРУ і є водночас вже багаторічною активісткою на культурній ниві, показує мені в окремій кімнаті українську бібліотеку, яка налічує кількості книг класичної і сучасної літератури і водночас твори українських письменників Румунії. Одна з полиць заповнена книгами, подарованими письменником Корнелієм Іродом. З гордістю показує пані Феліція мідну бляху, на якій викарбована карта села Негостина, знайдену нею на поді батьківської хати.

На стінах коридора виставлені портрети видатних діячів історії та культури, зокрема письменників України. Тут також можна побачити постійну фотовиставку з історії культурної діяльності села. Євсебій Фрасилюк має намір організувати експозицію рукописів негостинських письменників: Василя Кліма, Івана Абрам'юка, Дмитра Аріча, організувати презентацію їх творів.

На засідання комітету негостинської сурівської організації був запрошений і Віктор Григорчук, голова Яської філії СУРУ, який відпочивав у рідному селі. Він є ініціатором цікавого проекту – Монографії українських письменників Південної Буковини.

Михайло МИХАЙЛЮК

## Господь

– На початку цього світу  
Землю сотворив і небо,  
Потім відпочив наш Господь –  
Вповідає дід Потребо.

Потім думав, і відразу  
Прийшла думка, наче піка,  
Він сотворив у Єдемі  
І першого чоловіка.

І як люди уже знають,  
Відпочив Отець небесний,  
І так, як заснув в сіянні,  
Прийшов сон йому чудесний:

Сотворити скоро й жінку,  
І сотворив він без скрути,  
Відтоді Отець не може  
Відпочити чи заснути...

## Цікава дівчина

Йде з дівчинкою до подруги  
Галина тендітна,  
Зустрічають по дорозі  
Людмилу вагітну.

А дівчинка запитала  
(Бо мати все знає):

## Гумористичні вірші

– Що Людмила у череві  
Такім круглім має?

– Скажу тобі, щоб ти знала,  
Це вже знає й татко.  
Людмила у череві має  
Маленьке дитячко.

– Певно що його любила,  
Йй щоб росло хотіла.  
То чому тоді Людмила  
Оте дитя з'їла?

## Запитання

– Жінка мене запитала,  
Що сталося, бо вже не п'ю,  
І чи би хотів я мати  
В хаті велику сім'ю.

Я сказав: хотів би мати,  
Хто зрікається сім'ї?  
А де є сім'я велика,  
Там радіють в хаті всі.

Як оце почула жінка  
Від початку й до кінця,  
Діда, бабу і всіх рідних  
В нашу хату привела.

## Два півники

– Ми виспівуємо зрання  
Цю прекрасну, теплу днину,  
Тепер ходім, любий брате,  
До нового магазину.

– Дивно, дуже, дуже дивно,  
Чому нам туди ходити,  
Що ми там в тім магазині  
Будем, братику, робити?

– Який ти в цю мить дуренький,  
Як бичок нашої Олі.  
Ми там зможемо побачить  
Курки голі, голі, голі!

## Мій Кіндрат

– Знаю, мій Кіндрате,  
Що бажаєш мене взяти,  
Хочеш жінку мати в хаті,  
Як мають газди багаті...

– Чув від мого ти сусіда,  
Що в селі я найбагата,

Що в стайнях біля дїброви  
Маю вівці і корови?

Маю трактори модерні,  
Які орють в полі стєрні,  
Вигодовую телята,  
Золота у мене хата.

Ти маєш якусь посаду?  
Очолюєш сільську раду?  
Вчений ти, директор школи,  
Маєш десь гектари поля?

– Скажу тобі все відкрито,  
В хаті мав якесь корито,  
В ньому мама хліб місила,  
Коли була в неї сила.

Потім що було робити?  
Треба було якое жити.  
Не бажав з голоду впасти,  
То примушений був красти.

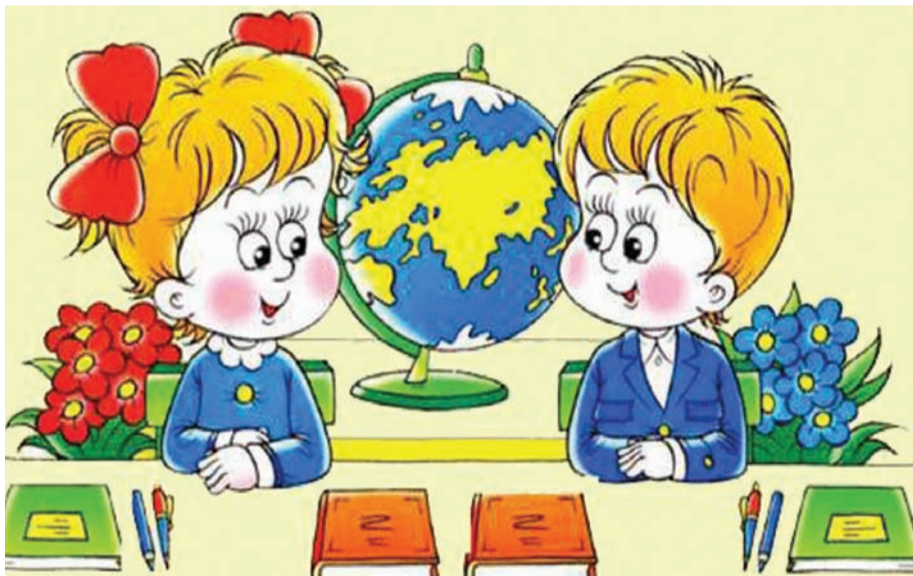
Потім, як мене вже ймили,  
Прямо в тюрму посадили,  
І відсидів я в тюрмі  
П'ять років й чотири дні.

Перед тим, як повінчатись,  
Я скажу тобі, супруго,  
Що я був іще з дитинства  
Найкращий в селі злодюга.

Михайло ВОЛОЩУК

## Скільки років школі?

Ну-ну, не хвилюйся. Ти, напевне, вже здогадався скільки... Багато, дуже багато. Навіть якщо її тільки цього року збудували. Слово «школа» виникло давно-давно. Ще в тих роках, які називаються «до нашої ери». Може, в історичному музеї ти бачив черепки колишніх амфор і ваз? А на табличках під ними написано час виготовлення. Приміром, «VII ст. до н.е.» Це означає: «Сьоме століття до нашої ери». Давня школа, щоправда, відрізнялася від твоєї, сучасної. Наприклад, дівчатка тоді ще до школи не ходили – їх виховували в сім'ї. І домашніх завдань не було. Зате були тілесні покарання до порушників дисципліни на уроках. І було це в Елладі, яку тепер називають Древньою Грецією. Природно, що і слово «школа» має грецьке походження. Грецькі тата й мами, як і всі батьки, мріяли, щоб їхня дитина виросла гармонійно розвинутою людиною. Тому в давньогрецькій школі вчили читати, писати, лічити, співати і



### Віра Оберемок

Повертаюся з роботи додому. Бачу край дороги зграйку горобців, що дзьобають зернятка. Підходжу ближче – і всі вони спорхують вгору, тільки один залишається на землі. Нахиляюся – живий! Беру до рук – усе ціле: крильця, лапки. То що ж з тобою, пташечко? А горобчик сидить на моїй долоні й навіть не тремтить. Подихом зігріваю пташку, бо зрозуміла, що він замерз і згодом випускаю: чи полетить?

Горобчик затріпотів крильцями й полетів. Яюсь невпевнено, сів на сучок, але впав у сніг. Але таки зібрався з силами і перелетів на явір. Посидів трошки й раптом зацвірінкав, мовляв, усе гаразд, спасибі!

Зовсім небагато було треба пташині. Крихітка мого тепла вистачило, щоб ожила й заспівала. То ж подумалося мені: буває і нам потрібно зовсім небагато одне від одного. Крихітка душевного тепла, щире слово, привітна усмішка – і всім стане добре...

...Голосно чомусь каркала ворона. Мої маленькі племінники – Соломійка і Тарас,

## Що було до зошита

Доки папір виготовлявся вручну й дорого коштував, школярі користувалися дощечками з аспідного сланцю – чорного каменю, що легко розколювався на пластини. Писали на ньому паличками, які виготовляли також зі сланцю, але іншого – грифельного. Тому й самі дошки також називали грифельними. Перед тим як зробити новий запис, старий стирали.



грати на музичних інструментах. Тільки зараз більшість дітей грають на фортепіано, а тоді в пошані були ліри, а також 7- і 9-струнні кіфари. Звісно, тодішнім хлопчикам кіфари були більше до вподоби. Крім того, в ті часи освічена людина мусила оволодіти мистецтвом кіфаредики – тобто вміти акомпанувати співу і не цуратися мелодекламації. Ще в давньогрецькій школі вивчали політику, ораторське мистецтво, філософію. Велику увагу приділяли й фізичному загартуванню. Футболу тоді ще не вигадали, тому хлопчики захоплювалися пентафлоном – це таке п'ятиборство, куди входили біг, боротьба, стрибки, метання диска і списа. Заняття в школі проходили у формі наукових бесід. Двійок не ставили, але з поганими учнями обходилися так само, як і з порушниками дисципліни. Виховання юнаки одержували в школах відомих філософів і риторів, які були непоганими спортсменами (Піфагор, наприклад, навіть був чемпіоном Олімпійських ігор). Тож, напевно, школярі готувалися до своїх вчених бесід як слід.

## Крихітка тепла

які гралися у подвір'ї, були налякані її криком.

– Тіточко Віро! Чому вона так кричить?

А й справді, чому? Що сталося? Підходимо ближче. І все стає зрозумілим. По м'якій траві йшла сусідська кішка. На дереві



ж було вороняче гніздо, з якого виглядали три маленькі дзьобаті голівки.

– Ой, яка хороBRA мама ворона! – кажу я до Соломійки і Тарасика. – Бачите, як сміливо кидається на кішку, захищаючи своїх діточок! А в самої, напевне, серце тріпоче від страху!

Отож, б'є ворона крильми перед самим носом у кішки, а та м'яко ступаючи, не звертає на неї уваги, ще й дивиться здивовано: мовляв, чого ти, я ж собі йду і нікого не чіпаю, бо я не голодна.

Кішка ще раз нявкнула, та ворона її не зрозуміла. Образившись, кішка поважно підняла свою лапу й відмахнулася від крикливої. Потім ніби затулила вуха, притиснувши голову до землі: «Замовкни вже, не чіпатиму твоїх малих! У самої четверо пухнастих кошенят!» Та й пішла собі далі, а ворона-мама крикнула їй услід своє пташине: «Дякую!»

Отак вони порозумілися. А мені подумалося: «От якби і між нами, людьми, і дорослими й дітьми, завжди так було. Щоб усі розуміли одне одного і розв'язували свої проблеми мирно» ...

# ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

## Шановні викладачі, учні та студенти!

Щиро вітаємо Вас з початком нового навчального року!

Це – день, з якого починається дорога в майбутнє для кожного з нас.

В цей день ми з особливою теплотою згадуємо своїх вчителів і викладачів, їх неоціненну роботу розуму і серця.

Усім, хто в цей день прийде до навчальних закладів здобувати знання, бажаємо досягти своєї мети у житті, знайти взаєморозуміння з викладачами, зустріти добрих і надійних друзів.

Успіхів Вам у праці та навчанні.



*Тамара Коломієць*

### Перша вчителька

Букварі і читанки,  
Парти в два ряди.  
Наша перша вчителька  
В серці назавжди.  
Споришева стежечка,  
Стежечка-мережечка,  
Що водила нас  
Ще у перший клас.  
Сонце світлі зайчики  
Сипле у шибки.  
Кришать крейду пальчики –  
Пишуть палички.  
Добре нам читається –  
Вчителька всміхається.



А як хтось не зна –  
Хмуриться вона.  
Скільки розгадали ми  
З нею загадок!  
Скільки прочитали ми  
Віршів і казок!  
Стороною рідною  
Дниною погідною  
Йшли через покis  
У багрянний ліс.  
Наша перша вчителька  
Інших навча.  
Букварі і читанки  
Їм вона вруча.  
Споришева стежечка,  
Стежечка-мережечка,  
Інших перший раз  
Повела у клас.

*Д. Павличко*

### Школа

Наче вулик, наша школа.  
Вся вона гуде, як рій.  
І здається, що довкола  
Розквітають квіти мрій.  
Бігають, сміються діти,  
Та — лиш дзвоник задзвенить —  
Стане тихо, ніби в квіти  
Поховались бджоли вмить.

*М. Стельмах*

### Перший дзвоник

Літо стернями пішло,  
Входить осінь у село.  
Я люблю рум'яну осінь.  
Над садами чисту просинь,

Молотарки спів у полі,  
Перший дзвоник в нашій школі,  
Що нас кличе, мов зоря,  
До книжок, до букваря.



Я нарву найкращих квіток, –  
Купчаків, жоржин, леліток, –  
Принесу з росою в клас,  
Де стрічає вчитель нас.

Я віддам букет барвистий,  
Де блищить роса намистом,  
А одного купчака  
Приладнаю до дзвінка.

Ой дзвіночки срібляні,  
Добре вчитися мені.

*М. Підгірянка*

### Школа

Школо наша, школо,  
Приголуб нас, мила,  
Пригорни усіх нас,  
Як голуб під крила.  
Ти нас всіх научиш,  
Як у світі жити,  
Як зло обминати,  
А добро чинити.  
Бджілоньки на квітах,  
Дітоньки - до школи,  
Там збирають мудрість,  
Як мед у полі бджоли.

*В.Скомаровський*

### Прийде осінь

Прийде осінь. Закурличе  
Журавлями в ранній час,  
І дзвінок мене покличе  
Перший раз у перший клас.

*С. Жупанін*

### До школи

Радості такої  
Не було ніколи –  
Це Оленка нині  
Вперше йде до школи.

Стрічку заплітає  
І киптар вдягає  
На новім портфелі  
Тепле сонце грає.

Усміхнулась неньці  
І виходить з хати:  
Ой, ідуть до школи  
Звідусіль малята!

## Мілішівці – Сучава

7-8 серпня в Мілішівцях Сучавського повіту відбувся VIII-ий випуск «Фестивалю капусти».

Тут кожного року вирощують і заквашують біля 500 тонн капусти.

Відбулися виставка свіжих овочів, овочевих консервів, квашеної горюдини, кулінарні виставки з дегустацією.

# VII-ий «фестиваль капусти»

Розуміється, відбулися і гарні артистичні програми.

Такі ансамблі, які брали участь у них: Ансамбль «Чіпріян Порумбеску» – Сучава, ансамблі пісні й танцю із Качіки, Кажвани, Ясловця, Солонця, Вікову де Сус і з Мілішівців. Грали і духові оркестри із Калафіндешт і Тодірешт.

Організаторами «Фестивалю капусти» були мерія міста Мілішівці (мер – Мірча Лауріус), Сучавська повітова рада у співробітництві з національною туристичною організацією.

Презентувала артистичну програму Сілвана Речу.

Микола КУРИЛЮК  
Михайло ПРИСЕКАРУ



Подасмо нову адресу по інтернету нашої редакції:  
E-mail: [ukrainskyi.visnyk@gmail.com](mailto:ukrainskyi.visnyk@gmail.com)

### Застереження

- \* За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- \* Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- \* Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- \* Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

### УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

**МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК**

Редактор – Тереза ШЕНДРОУ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România